

Svenska Canada = Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 30.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 14 December, 1922.

LÖSNUMMER 10 CENTS.

No. 50

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Canadian Council of Agriculture uppger icke hoppet om en vete-nämnd

Colin Burnell, president för U.F.M., samt vice president av the Canadian Council of Agriculture, förklarar att det senare måste kvarstå i politiken som nationell organisation.

Önskar undersökning av landets banker

Sir Henrys fyra punkter för järnvägsadministrationen
En fyra-dagars session hölls i v. Tillsittandet av en kunglig kommission för en allmän undersökning av Canadas banksystem med avsett förhållande till de senaste årens skadliga inflyttning av kapital och den uppehållna posten på förordnande.

Efter ett par dagars långvariga diskussioner, antogs en resolution, som påtyckte ko-operation av de provinssiella och federala parlamenten för att få till stånd en "workable board", vilken kunde vara i operation vid den tid 1923 års skörd vore på marknaden. Vidare uttryckte rådet sin villighet att göra operationerna av denna nämnd framgångsrika, samt hoppades, att Manitoba legislatur vid dess kommande session skulle antaga lagar liknande dem, som antagits av Alberta och Saskatchewan, så att nämnden kunde utövas i god tid att taga hand om nästa veteår. Inom prarieprovinserna.

Bland övriga resolutioner, som på nämnda möte antogs, märkas:
Att sammansatta farmarnas skulder över en period av år till en låg räntesats för att hjälpa dem att bära de finansiella obligationer, som uppkommit genom förlagning av skörden under flera år i skilda ställen i prarieprovinserna. I sammanhang därmed beslöt att tillsätta en komité för att undersöka frågan samt fåsta provinsernas regeringarna och de största kreditörernas uppmärksamhet därpå.

Rapporter om att Canadian Council of Agriculture dragit sig tillbaka från aktivt deltagande i politik förklarades den 8 ds av C. H. Burnell, president för U. F. M. samt även vice-president av C. C. A., och av John Kennedy, vice president av U. G. G. Både gjorde detta uttalande vid den årliga konventionen av U. F. M. inom Selkirk distrikt f. v.

Rådets nuvarande ställning i förhållande till politik, beskrevs av mr. Burnell såsom varande detsamma som en persons, vilken i ett base-ball spel vunnit sina första "inning" och vilken nu tålligt väntade på att återkomma "to bat." Han ansåg, att detsamma måste för närvarande kvarstå i politiken som en nationell organisation. Mr. Kennedy förklarade, att fastän några medlemmar i rådet ansåg, att det borde gå ut ur politiken, så fanns det en annan sektion — honom själv då inbegripet — som höll för att om det gick ut ur politiken, så kunde det lika gärna upplösas.

Vidare förklarade mr. Burnell, att ingen resolution för C. A. A. uttalande om politik framtagits samt framhöll även, att den ko-opererande komitén av C. A. A. hade hjälpt de provinssiella organisationerna under det federala valet.

I egenskap av hedersgäst vid en bankett, som Montreal handelskammarf. v. höll för Sir Henry Thornton, de nya chefen för C. N. R., uttalande han bland annat: "Låt det bli ett klart förstått nu, och för en gång och för alltid, att ingen politisk inblandning vare sig direkt eller indirekt får förekomma vid administrationen av Canadas Nationella Järnvägar." Vidare förklarade han, att premiärminister King högtidligen försäkrat honom, att ingen politisk inblandning skulle ifrågakomma, samt att det var med denna tydliga förståelse, som han accepterat den position, vilken regeringen erbjudit honom.

Till sist framhöll Sir Henry de fyra faktorer, som göra huvudsamman av en framgångsrik järnvägsadministration. De vore enligt hans mening: adekvata nettoinkomster, utvecklingen av property för att möta den framtida trafikens börder, relationerna mellan järnvägen och dess personal samt relationerna mellan järnvägen och dess klienter. Han hoppades, att de vänligen känsloer, som allerede existerade mellan tjänstemän och personal, skulle fortära.

En komité av resolutioner tillsattes i likaledes en speciell komité i resolutioner angående en nationell resolution för direkta primärväl.

Den första resolution som antogs denna dag förklarade den nya rörelsen vara "non-partisan", icke politisk. Samuel Gompers hade förordat, att rörelsen skulle förklaras vara "non-partisan" i stället för "non political", såsom ursprungligen föreslagits.

Bland andra resolutioner, som antogs, mål nämnas sådana angående direkta primärväl, därigenom avskaffande av elektorkollegiet samt direkta val av president och vice-president. Även antogs en resolution angående

En fransman har upptäckt en korn med en skjutvidd av 100 mil.

(Forts. å sid 4.)

Norska arbetlöserna sänkt

I vissa fall med 4.7 procent. Landsorganisationen kräver att förhandlingarna återupptagas.

Från Kristiania meddelas. — Som förut meddelats, har arbetstagarorganisationen beslutat att sänka lönerna i vissa branscher med 4.7 procent. Anledningen härtill är, att i det skiljedomsutslag, som avkunnades den 20 september i år, var införd en bestämmelse, enligt vilken lönerna skulle höjas eller sänkas, därest det offentliga indexet för oktober steg eller sjönk med mer än sex poäng i förhållande till indexet i april i år. Landsorganisationen anser, att arbetstagarorganisationen icke kan företaga en omedelbar sänkning av lönerna utan att förhandla först med andra parter. Organisationen hemställer därför, att förhandlingar måtte upptagas.

Under de 10 sista åren ha 30,000 personer i Quebec avlidit av tuberkler.

Vid nyliken hållet referendum i New Zealand avgavs stor röstöverväkt mot förbud.

Ett progressivt möte uti U.S.A.

Besluta att organisera sig som ett progressivt block. Dess program ej utarbetat.

Betecknas som non partisan

Den av senator La Follette från Washington och kongressman Huddleston från Alabama, på uppdrag av "The People's Legislative Service" sammakallade konferensen hölls i förbundshuvudstaden i förlöpsdagen den 11 och 12 dec. Den första dagens möte hölls i förlöpsdagen den 11 och 12 dec. Den första dagens möte hölls i förlöpsdagen den 11 och 12 dec.

LAUSANNE den 12 dec. — Ryssland har ej uppgivit sitt hopp om att tvinga sin mening på konferensen beträffande stängandet av Dardanelerna och Bosporos eller åtminstone reducera till ett minimum antalet utländska fartyg, som skola tillåtas passera genom till Svarta Havet.

Tchitcherin överlämnade i dag kongressförslaget till Ismeth Pascha. Han förklarade, att Ryssland aldrig kommer att underteckna de allierades förslag, som gick ut på, att sunden skulle öppnas för så många krigsskepp som varje nation, som ägdes av den största marinnakten vid Svarta Havet, vilket är Ryssland.

Hans förslag var, att de utländska makterna endast skulle ha rätt att föra genom sunden en tredjedel så många fartyg, som Ryssland höll i Svarta havet. Detta var endast rättvis ansåg han, då ententemakterna sammanlagt kunde bli lika starka som Ryssland.

En komité av resolutioner tillsattes i likaledes en speciell komité i resolutioner angående en nationell resolution för direkta primärväl.

Den första resolution som antogs denna dag förklarade den nya rörelsen vara "non-partisan", icke politisk. Samuel Gompers hade förordat, att rörelsen skulle förklaras vara "non-partisan" i stället för "non political", såsom ursprungligen föreslagits.

Bland andra resolutioner, som antogs, mål nämnas sådana angående direkta primärväl, därigenom avskaffande av elektorkollegiet samt direkta val av president och vice-president. Även antogs en resolution angående

En fransman har upptäckt en korn med en skjutvidd av 100 mil.

(Forts. å sid 4.)

Londonkonferensen misslyckas

En fransk-brittisk brytning är i görningen och för att undvika detta ajourneras mötet.

LONDON den 11 dec. — De allierade premiärministernas konferens för att få till stånd en basis för en allierad finansiell och representationskonferens i Brussel har så att säga stört samman. Det kungjordes kl 6 e. m. att premiärministernas adjournerat till den 2 jan.

Tidigare på dagen kungjordes, att adjourneringen skulle äga rum under åtta dagar för att undvika en öppen brytning mellan Frankrike och Storbritannien i reparationsfrågan. Det angavs i Frankas kretsar på morgonen, att en omedelbar adjournering endast var en manövrer för att förebygga en öppen brytning mellan de allierade.

Sedan konferensen adjournerat yttrade premiärminister Poincaré: "Det är slut."

Konferensen den 2 jan. kommer att hållas i Paris, enligt vad som meddelats i kväll. Det sägs, att Poincaré av den politiska situationen hemma var tvungen att begära Ruhr som pris för varje koncession till Tyskland.

De brittiska trade-unions planera en amalgamation.

Ryktet gingo f. v., att mr. Arthur Meighen skulle bli tvungen att avgå från sin post om oppositionens ledare i parlamentet samt att hans plats skulle intagas av Robert Forke, de progressiva nyalldade ledare. I Ottawa tror man dock ej att Forke skall begära att bli erkänd som oppositionsledare.

Ryssland har överlämnat nya förslag till Turkiet

Vill minska utländska krigsskepps passeringar genom sunden till ett minimum.

LAUSANNE den 12 dec. — Ryssland har ej uppgivit sitt hopp om att tvinga sin mening på konferensen beträffande stängandet av Dardanelerna och Bosporos eller åtminstone reducera till ett minimum antalet utländska fartyg, som skola tillåtas passera genom till Svarta Havet.

Tchitcherin överlämnade i dag kongressförslaget till Ismeth Pascha. Han förklarade, att Ryssland aldrig kommer att underteckna de allierades förslag, som gick ut på, att sunden skulle öppnas för så många krigsskepp som varje nation, som ägdes av den största marinnakten vid Svarta Havet, vilket är Ryssland.

Hans förslag var, att de utländska makterna endast skulle ha rätt att föra genom sunden en tredjedel så många fartyg, som Ryssland höll i Svarta havet. Detta var endast rättvis ansåg han, då ententemakterna sammanlagt kunde bli lika starka som Ryssland.

En komité av resolutioner tillsattes i likaledes en speciell komité i resolutioner angående en nationell resolution för direkta primärväl.

Den första resolution som antogs denna dag förklarade den nya rörelsen vara "non-partisan", icke politisk. Samuel Gompers hade förordat, att rörelsen skulle förklaras vara "non-partisan" i stället för "non political", såsom ursprungligen föreslagits.

Bland andra resolutioner, som antogs, mål nämnas sådana angående direkta primärväl, därigenom avskaffande av elektorkollegiet samt direkta val av president och vice-president. Även antogs en resolution angående

En fransman har upptäckt en korn med en skjutvidd av 100 mil.

(Forts. å sid 4.)

Många miljoner till Sverige

På sex år ha från Förenta Staterna till Sverige sända över 40 milj. kronor i postanvisningar.

I en till svenska regeringen i dagarna givnen berättelse uttrycker generalpoststyrelsen att Sverige 1916—1921 från Amerikas Förenta Stater i postanvisningar fått mottaga tillhopa 40,232,223 kr., medan de från Sverige under samma tid till Förenta Staterna avsånda postanvisningarna stannat vid 6,649,091 kr. Under nämnda sexårsperiod uppgår sålunda det till Sverige inflytande nettot till icke mindre än kronor 33,583,132.

Vid en närmare undersökning av de utväxlade postanvisningsmedlen för år finner man emellertid att det till Sverige inflytande nettot nedgått högst avsevärt under de sista krigsåren och de närmaste följande åren därefter. Medan 1916 uppgavde ett nett på 10,394,119 kr., utgjorde nettobeloppet 1920 ej fullt en och en halv miljon kronor. Under 1921 har dock ett omslag inträffat.

Engelska regeringen ämnar föreslå ett anslag på 50,000,000 pund sterling för att avhjälpa arbetslösheten.

Nobelstiftelsen har överträffats

Fem miljoner kronor doneras till Karolinska institutet av hr. Knut Anderson.

Mest storslagna donationen

Karolinska institutet i Stockholm har i dagarna fått mottaga en storslagna donation — det gäller inte mindre än fem miljoner kronor. Donator är herr Knut Anderson, Stockholm, som till framlidne bygghäraden Anderson, på sin tid känd som Sveriges rikaste man. Vid hans död 1897 delades förmögenheten mellan hans maka, fru Therese Anderson och sonen Knut, vilken nu beslutat sig för att till Karolinska institutet donera hela den till över fem miljoner kronor värderade egendomen, huvudsakligen inteckningar, aktier och lösöre, som till fallit honom som arv efter hans moders frånfälle den 17 maj 1922.

Karolinska institutets lärarekollegium har beslutat att med största tacksamhet mottaga den storslagna donationen.

Till lidandets lindrande, botande och förekommande.

I den donationen åtföljande skrivelsen till institutets lärarekollegium heter det bl. a. följande:

"Under livstiden hade min moder vid flera tillfällen givit uttryck åt den tanken, att någon del av hennes förmögenhet borde till minne av dens upphovsman, hennes make och min fader, framlämnas bygghäraden Johan Anderson, på något sätt fonderas och överlämnas till stiftelse eller samfund för att genom förfogande av dess årliga avkastning göra det allmänna bästa, utan att dock något steg till fullföljande därav blev taget."

"Jag önskar att under utvidgad form förverkligas denna tankegång har jag för den skull efter noggrant övervägande beslutat att till Karolinska institutet under namn av Therese och Johan Andersons minne överlämna hela den mig i arv tillfallna förmögenheten, att en institutet förvaltas och enligt längre fram av dess delegerade i samråd med mig avfattade bestämmelser användas till det främsta till gagn för människans välbefinnande."

Övergivare Nobelstiftelsen, säger professor Lenman.

Detta är den mest storslagna donation, man hört talas om i Sverige, har Karolinska institutets rektor, professor Lenman förklarar. Den kan på sätt och vis sägas till och med överglänsa Nobelstiftelsen. I detta fall blir ju en så betydelsefull summa som 5 miljoner kronor koncentrerad på ett ställe, medan Nobelstiftelsen, som man vet, är splittrad på många håll, och dessutom är det ju endast en del av dess avkastning som kan utdelas till pris—det övriga måste användas för många andra ändamål. Koncentrationen möjliggör givetvis ett effektivare användande, och några avbrännisar i form av förvaltningskostnader behöva icke ifrågakomma. Detta beträffande institutets 5 miljoner. Den stora donationen är så mycket mera välkommen för institutet, som detta just inte fört haft så betydande medel att röra sig med. För närvarande torde institutets fonder uppgå till 2 miljoner kronor, och

(Forts. å sid 4.)

Skarpa repressalier från Fri-statens sida mot de oförsonliga

Rory O'Connor och trenne andra insurgentledare skjutna såsom protest emot mordet på deputeranden Hales. Cograve har visat sig vara den man, som Irland nu behöver.

Hakar konferensen i Lausanne upp sig?

Världspolitisk veckorevy för S.C.T. av S. W. Goerwell.

Den irländska fristaten. Georges förslag, saftes dock dessa ytterlighetsmän utom lagen och med kraft och energi sattes sig sådana män som Griffith och Michael Collins föga att dräpa det sista motståndet mot ett våldsamt slag. Griffith ljöt döden för en lönnmördarens hand och knappast hade Irland författat sig för slaget, förrän nationalhjälten Michael Collins mötte sitt öde i en strid med insurgenter — på det, som skulle varit hans broddspå.

Man frågade sig ofrivilligt, hur det nu skulle gå, om Irland, sedan dessa män gått ur tiden skulle finna nya kraftiga ledare att leda det mot oräkning och fred. Vi uttryckte i dessa spalter vår förvisning om att dessa män skulle framträda, och vi tro att vi misstagit oss. Under ledning av Cograve har striden mot upprepa elementa lyckligt förtäckt och den kraftiga handon har ej felats. Vi hade i senaste numret tillfälligt uttryckt våra förskräckelse över avrättning, som vi förklarade vara alldes på en plats och förenlig med Irlands intress.

Under den gångna veckan hava händer timat, som stöda vår tillit till den nya ledningen av den irländska fristaten.

Den 6 december föll deputeranden Sean Hales offer för en lönnmördarens kula och redan dagen därpå följde

(Forts. å sid 4.)

Traktaten om de giftiga gaserna

Svenske generalstabschefen har i princip gillat Washington traktaten i denna fråga.

Den svenska generalstabschefen har givit uttryck angående eventuellt anslutning från Sveriges sida till Washington traktaten av den 6 Feb. 1922 rörande användning under krig av giftiga gaser.

Av den gjorda utredningen, säger generalstabschefen, torde med all tydlighet framgå, att Sverige ej kan underlätta att ägna frågan om giftiga gasers användande under krig all uppmärksamhet, och i tredeligt vidtaga de förberedelser, som äro nödvändiga för att landet skall vara berett att delta eventuellt behov kunna tillgripa detta stundsmedel.

Detta utlöser emellertid ej en militär synpunkt att en anslutning till Washington traktaten kan göras, då synes dock böra fogas det tillägg, att om annan ståt i eventuellt tillgripa gasvapen, Sverige förbehåller sig rättigheten att handla efter omständigheterna.

Ett politiskt arbetarparti är under bildning i Indien.

Britiske ministern till Guatemala har återkallats, när han blandat sig i Irlands förklarar sig för Lloyd

Agrarerna låta höra av sig i U.S. kongress

Det s. k. agrarblocket i kongressen torde hädanefter komma att spela en mycket större roll än hittills, menar en vänterådning. Rörelsen är så gott som alldeles ny för Amerika, och det ligger stor betydelse i ledaren, Senator Arthur Cappers förklarar, att "blocket blott börjat sin strid."

Farmblockets politik överensstämmer i stort sett med den som föres av de s. k. progressiva, naturligtvis med den skillnaden, att det förstnämnda politiskt i första rummet avser att gagna jordbrukarna. Först på det gemensamma programmet kommer reducerandet av fraktkosterna på järnvägarna. Det är, säger Capper, alldeles omöjligt att komma nära närliggande, som skulle kunna kallas normala förhållanden, förrän frakttvifternas sänkt.

Några av de punkter som i övrigt förekomma är det gemensamma programmet å nedannämnda.

Revision av skattelagarna, så att taxeringarna bliva större å de stora inkomsterna, såväl för de enskilda som för korporationerna.

Erkännande av ryska sovjetregeringen.

Revidering av den nyliken anlagda tullförordningen.

Amnesti åt alla politiska fångar.

Arbetslöser, som motsvara levnadsomkostnaderna, vilka löneförhållan-

den den federala regeringen skall övervaka och garantera.

Laestiftning för att hindra domstolsförbudet mot strejker.

En mera liberal politik för att tillvilja kredit åt farmarna.

Vad beträffar farmblocket har det strängt taget ingenting att göra med det ena eller det andra partiet i Irlands del, som har uttryckt Capper, ett stort värde att fylla, och det förmått bland dem är att göra förhållandena gynnsammare för jordbruket.

Amerikanske missionären C. D. Forsberg, som för flera veckor sedan tillfångatogs av banditer i Kina, har frigivits. Det sägs, att även en annan missionär, A. M. Lunden, också lösläppts.

Vid ett pomologiskt möte i MacDonalld College i Quebec f. v. meddelades, att man vid Abbotford upptäckt en kärnlös varietet av de bekanta Pomeuse äppeln.

Chefen för den federala undersökningssbyrån i U. S. plöstat f. v., att den kommunistiska internationellen med huvudkvarter i Moskva planerar att starta en vidsträckt kampanj i land för att kasta överan den amerikanska regeringen.